

GEORGE ORWELL

1984

DESTEK YAYINLARI: 1435
ROMAN: 428

GEORGE ORWELL / 1984
Orjinal Adı: 1984

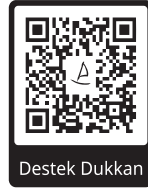
Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü,
yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Yelda Cumahoğlu
Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun
Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül
Çevirmen: Cansu Varol
Editör: Özlem Küskü
Son Okuma: Devrim Yalkut
Kapak Tasarım: İlknur Muştu
Sayfa Düzeni: Cansu Poroy
Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal

Destek Yayınları: Mart 2021
Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-202-8

© Destek Yayınları
Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul
Tel. (0) 212 252 22 42 – Faks: (0) 212 252 22 43
www.destekdukkani.com
info@destekyayinlari.com
facebook.com/DestekYayinevi
twitter.com/destekyayinlari
instagram.com/destekyayinlari
www.destekmedyagrubu.com

Destek Dukkanı

Deniz Ofset – Çetin Koçak
Sertifika No. 48625
Maltepe Mahallesi
Hastane Yolu Sokak No. 1/6
Zeytinburnu / İstanbul

GEORGE ORWELL

1984

Çeviren: Cansu Varol

DESTEK
Yayınları

BİRİNCİ BÖLÜM

BİR

Berrak, soğuk bir nisan günüydü ve saatler on üçü gösteriyordu. Dayanılmaz rüzgârdan kaçmak istencesine çenesini göğsüne gömmüş olan Winston Smith, Zafer Konutları'nın cam kapılarından seri bir şekilde dalsa da, gri toz girdabının beraberinde içeri süzülmesine engel olacak kadar hızlı değildi.

Girişteki hol kaynamış lahana ve eskimiş keçe kokuyordu. Holün karşı ucundaki duvara raptiyelenmiş, bir iç mekânda sergilenmek için fazla büyük, renkli bir poster vardı. Posterin üzerine yalnızca, bir metreden geniş, devasa bir surat resmedilmişti: Kırk beş yaşlarında, gür siyah bıyığı ve haşin yakışıklılığıyla bir adam surati. Winston merdivenlere yöneldi. Asansörü denemek boş bir hamle olurdu. En iyi zamanlarında bile nadiren çalışırdı – ki son günlerde, gündüz saatleri elektrik kesintisi uygulanıyordu. Bu kesinti Nefret Hafatası hazırlıkları için alınan ekonomik tedbirlerin bir parçasıydı. Daire yedi kat yukarıdaydı ve sağ ayak bileğinin üst kısmı varisli, otuz dokuz yaşındaki Winston

yavaşça, ara ara durup dinlenerek tırmanmaya başladı. Her bir katta, asansörün tam karşısında asılı posterdeki koca yüz gözlerini dikmiş, duvardan ona bakıyordu. Şu hareket ettiğinizde üzerindeki gözlerin sizi takip ettiğini düşündürecek şekilde yapılmış resimlendendi. BÜYÜK BİRADER SENİ İZLİYOR diyordu resmin altındaki metin.

Dairenin içinde, cırtlak bir ses pik demir üretimi ile ilgili olduğu anlaşılan rakamsal veriler okuyordu. Ses, sağ duvar yüzeyinin bir kısmını oluşturan, matlaşmış bir aynayı andıran uzun dikdörtgen metal bir levhadan geliyordu. Winston'ın düğmeyi çevirmesiyle ses biraz kısılır gibi olsa da, kelimeler hâlâ seçilebiliyordu. Cihazın (tele-ekran deniyordu) sesi kısılabilirdi ama tamamen kapatmanın bir yolu yoktu. Winston pencereye yöneldi; ufak tefek, kırılğan silueti ve bedeninin zayıflığı, Parti üniforması olan mavi tulumundan zar zor seçiliyordu. Sarıya dönük kumral saçları, al al olmuş bir yüzü vardı, cildi adi sabunla yıkanmaktan, kör tıraş bıçaklarından ve yeni biten kış soğuklarından kalınlaşmıştı.

Dışarıdaki manzara, kapalı camların ardından bile bakıldığında soğuk görünüyordu. Aşağıda sokakta, küçük rüzgâr girdapları toz ve kâğıt parçalarını içine alıp birer hortum gibi döndürüyordu ve parlayan güneşe, göz alıcı mavi gökyüzüne rağmen, her bir yere yapıştırılmış posterler dışında hiçbir şeyde renk yok

gibiymi. Siyah bıyıklı surat, hükmettiği her bir köşeye gözlerini dikmiş bakıyordu. Hemen karşıdaki evde de bir tane asılıydı işte. BÜYÜK BİRADER SENİ İZLİYOR diyordu poster, gözler Winston'ınkilerin tam içine bakarken. Yine aşağıdaki sokakta, köşesi yırtılmış bir başka poster rüzgârda dalgalanıyor, hareket ettikçe INGSOS harfleri bir görünüp bir kayboluyordu. Uzakta bir helikopter, çatıların arasından aşağı süzüldü, bir anlığına bir sinek gibi havada asılı kaldı ve kıvrılarak yeniden uzaklaştı. Evlerin içini gözetleyen polis devriyesinin helikopteriymi bu. Devriyenin pek bir önemi yoktu. Mühim olan Düşünce Polisi'ydi.

Winston'ın arkasında, tele-ekrandaki ses hâlâ pik demirleri ve Dokuzuncu Üç Yıllık Plan'ın nasıl da başarıyla gerçekleştirildiğine dair mırıldanıp duruyordu. Tele-ekran bilgiyi anlık olarak alır ve yine anlık olarak yayınlardı. Winston'ın çıkaracağı küçük bir fısıltıdan daha yüksek olan herhangi bir ses, tele-ekran tarafından alınır, hatta metal levhanın görüş alanında durduğu sürece Winston tıpkı duyulduğu gibi görülürdü de. Tabii ki belli bir anda izlenip izlenmediğinizi anlamının herhangi bir yolu yoktu. Düşünce Polisi'nin ne sıklıkla, nasıl bir sistemle bireysel hatlara bağlanacağı tahmin işiydi. Hatta her an herkesi izliyor olmaları bile ihtimaller dahilindeydi. Şu kesindi: İstedikleri zaman hattınıza bağlanabilirlerdi. Yaşamak zorundaydınız,

yaşıyordunuz da, –içgüdüye dönüşmüş alışkanlıklarla– çıkardığınız her sesin duyulduğu, karanlıkta yaptıklarınız hariç her hareketinizin gözetlendiği düşüncesiyle.

Winston tele-ekrana sırtını döndü. Böylesi daha güvenliydi, ama tabii bir sırtın bile birçok şeyi eleverebileceğini biliyordu. Çalıştığı yer, Doğruluk Bakanlığı binası bir kilometre ileride, puslu manzaranın içinden bembeyaz bir şekilde göğe yükseliyordu. Burası, diye düşündü belli belirsiz bir hoşnutsuzlukla, Londra’ydı; Hava Sahası Bir’in başkenti ve tek başına Okyanus’ın en kalabalık nüfuslu üçüncü iliydi. Londra’nın hep böyle olup olmadığını ona hatırlatabilecek çocukluk anılarını yüzeye çıkarmaya çalıştı. Yan taraflarından ahşap yığınlarıyla desteklenmiş, pencereleri mukavvalarla yamanmış, oluklu sacdan çatıları ve yanlara kaykılmış yamuk yumuk bahçe duvarlarıyla bu çürümeye yüz tutmuş on dokuzuncu yüzyıl evleri hep böyle sıra sıra uzanıyor muydu? Ya alçı tozundan bir bulutun havada döndüğü, söğüt sarmaşıklarının moloz yığınlarını sarmaladığı bombalanmış bölgeler, ya bombaların dımdızlak bıraktığı alanlarda bitmiş, kümese benzeyen küçük ahşap kulübelerden oluşan sefil koloniler? Boşunaydı, hatırlayamıyordu: Çocukluğundan geriye, arka planında herhangi bir şey olmayan, çoğunlukla anlamlandıramadığı, iyi aydınlatılmış bir dizi imge dışında bir şey kalmamıştı.

Doğruluk Bakanlığı –Yenikonuş'ta Doğrubak [Yenikonuş Okyanusya'nın resmi diliydi; etimolojisi ve dilbilgisi özellikleri için ek bölüme bakabilirsiniz]–görüş alanında herhangi bir başka objeden şaşırtıcı biçimde farklıydı. Pırılmalı beyaz betondan, devasa bir piramidi andıran bakanlık binası, balkon üzerine balkonuyla göğe doğru 300 metre boyunca yükseliyordu. Tam da Winston'ın dikildiği yerden, beyaz cepheye zarif harflerle kazınmış Parti'nin üç sloganı okunuyordu:

SAVAŞ BARIŞTIR.

ÖZGÜRLÜK KÖLELİKTİR.

BİLMEMEK GÜÇTÜR.

Söylenene göre, Doğruluk Bakanlığı'nın zemin üzerinde üç bin odası, altındaysa bunların bağlantılı olduğu bölümler bulunuyordu. Londra'nın başka yerlerine serpilmiş, benzer boyut ve görünümde yalnızca üç bina daha vardı. Bu binaları çevreleyen yapıları öyle kısa bırakmışlardı ki Zafer Konutları'nın çatısından dördünü de aynı anda görmemiz mümkündü. Bunlar, devletin tüm yetkilerinin bölüştürüldüğü dört bakanlıktı. Doğruluk Bakanlığı haberler, eğlence, eğitim ve güzel sanatlara bakıyordu. Barış Bakanlığı savaşı ele alıyordu.

Sevgi Bakanlığı yasa ve düzeni yürütüyordu. Bolluk Bakanlığı'ysa ekonomi hareketlerini denetliyordu. Yenikonuş'taki isimleri, Doğrubak, Barışbak, Sevbak ve Bolbak'tı.

Sevgi Bakanlığı bunların arasından gerçekten korkutucu olanıydı. Binada tek bir pencere bile yoktu. Winston Sevgi Bakanlığı binasına hiç adım atmamış, hatta yarım kilometre yakınında bile bulunmamıştı. Resmi işler dışında binaya girmek imkânsızdı ki o zaman da bir dikenli tel labirentini, çelik kapıları ve gizli makineli tüfek odalarını aşmak gerekiyordu. Binanın bariyerlerine çıkan sokaklarda bile siyah üniformalı, goril suratlı korumalar eklemli coplariyla volta atıyordu.

Winston hızlıca arkasına döndü. Tele-ekrana yüzünü döneceği zamanlara uygun düşecek, dingin bir iyimserlik ifadesi ayarlamıştı kendine. Odayı geçip minik mutfağa yöneldi. Bakanlıktan bu saatte ayrılarak kantinde yiyeceği öğle yemeğini feda etmişti, ayrıca mutfakta yarının kahvaltısı için ayrılması gereken bir parça esmer ekmekten başka bir şey olmadığını da farkındaydı. Raftan içinde renksiz bir sıvının durduğu, düz beyaz etiketinin üzerinde ZAFER CİNİ yazan bir şişe indirdi. Şişeden Çin'in pirinç likörününkini andıran, rahatsız edici, yağlı bir koku yayıldı. Winston neredeyse bir çay fincanını doldurdu, kendini keskin tada hazırladı ve ilaç içer gibi kafasına dikti.

Yüzü aniden ateş kırmızısına döndü ve gözleri sulandı. Bu şey kezzap gibiydi, üstüne üstlük içene kafasının arkasından silikon bir sopayla vurulmuş hissi veriyordu. Neyse ki biraz sonra karnındaki yanma hissi dindi ve dünya daha neşeli bir yer oluverdi. Buruşturulmuş ZAFER SİGARALARI paketinden bir dal çıkardı ve dikkatsizce yukarı kaldırdığından içindeki tütün yere döküldü. Bir sonrakinde daha dikkatli davrandı. Oturma odasına geri döndü ve tele-ekranın solunda kalan küçük masanın başına oturdu. Masanın çekmecesinden bir kalem sapı, mürekkep şişesi ve kalın, kırmızı-siyah mermer desenli kapağı olan küçük, boş bir defter çıkardı.

Bir sebepten oturma odasındaki tele-ekran alışılmışın dışında bir pozisyondaydı. Normalde olduğu gibi, bütün odaya hâkim olabileceği karşı duvar yerine, pencereye bakan uzun duvara yerleştirilmişti. Tele-ekranın bir yanında, Winston'ın oturduğu küçük bir girinti vardı; muhtemelen daireler yapılırken bu girintiler, içine raflar monte edilebilecek kitaplıklar olarak planlanmıştı. Winston girintinin içinde oturup iyice arkasına yaslanarak tele-ekranın görüş alanı dışında kalmayı beceriyordu. Sesi hâlâ duyulabiliyordu tabii ama arkasına yaslanmaya devam ettiği sürece görülmesi mümkün değildi. Birazdan yapacağı şeyi aklına getiren, biraz da odanın alışılmışın dışındaki mimarisiydi.

Yapacağı şeyde az evvel çekmecedan çıkardığı defterin de payı vardı. Tuhaf bir güzelliği vardı bu defterin. Zamanla hafifçe sararmış yumuşacık bu kâğıttan, en az son kırk yıldır üretilmiyordu. Winston'ın tahminlerine göre defter kırk yıldan da eskiydi. Şehrin kötü mahallelerinin birinde (şimdi tam neresi olduğunu hatırlayamıyordu) pasaklı bir ikinci el dükkânının vitrininde görmüştü defteri ve görür görmez ona sahip olmak için karşı koyamadığı bir istek duymuştu. Parti üyelerinin sıradan dükkânlara (bunlara “serbest piyasada satış yapanlar” deniyordu) girmesi hoş karşılanmıyordu, ama yasak da değildi; çünkü bazı şeyler vardı ki –ayakkabı bağcıkları ya da tıraş bıçakları gibi– başka bir yerden bulmak mümkün değildi. Sokağın iki ucunu hızlıca kolaçan etmiş, dükkâna süzülüp iki buçuk dolara defteri almıştı. O sırada defteri belli bir şeyde kullanmak için mi istiyordu, bilmiyordu. Onu suçluluk hissiyle, evrak çantasının içinde eve taşımıştı. İçinde hiçbir şey yazılı olmasa da, uygunsuz bir alışverişti.

Şimdi yapacağı şey, bir günlük tutmaya başlamaktı. Bu yasadışı bir şey değildi (yasa diye bir şey kalmadığından hiçbir şey yasadışı değildi) ama eğer ele geçirilirse, Winston'ın ölüm cezası alacağı ya da ömrünün en az yirmi beş yılını zorunlu çalışma kampında geçireceği hemen hemen kesindi. Winston kalem sapına

bir uç geçirdi ve yağını almak için ucu emdi. Kalem artık ilkel bir araçtı, yalnızca imza atmak için kullanılıyordu ve Winston zorluklarla, kaçak yollarla bir tane temin etmişti; çünkü bu güzelim kremi kâğıt dandik bir tükenmezkalemle karalanmaktansa gerçek bir dolmakalemle yazılmayı hak ediyordu. Aslında elle yazmaya alışık değildi. Oldukça kısa notlar dışında, bir şeyleri “konuş-yaz”a dikte etmek daha yaygındı ama tabii şimdi yapacağı şey için onu kullanmak imkânsızdı. Kalem mürekkebe batırdı ve kısa bir anlığına tereddüt etti. Karnından bir titreme geçti. Yazmak, belirleyici bir eylemdi. Küçük, eğri büğrü harflerle şöyle yazdı:

4 Nisan 1984

Arkasına yaslandı. İçinde feci bir âcizlik hissi yükseldi. Bir kere, yılın 1984 olduğundan tam emin değildi. Herhalde o civarlarda bir yıld; çünkü otuz dokuz yaşında olduğunu düşünüyordu, 1944 ya da 1945'te doğduğuna inanıyordu; ama bugünlerde farklı yıllardaki tarihleri kerteriz almak hiç mümkün olmuyordu.

Birden aklına düştü; sahi kimin için tutuyordu bu günlüğü? Gelecek için, ileriki nesiller için. Zihni bir süre sayfadaki şüpheli tarihin etrafında dolandı, sonra Yenikonuş sözcüğü ÇİFTDÜŞÜN'e vardı. İlk kez,

kalkıştığı işin büyüklüğü kafasına dank etti. Gelecekle nasıl iletişim kurardınız? Doğası gereği bu imkânsızdı. Gelecek ya şimdiye benzeyecekti ki bu durumda ona kulak asmazlardı ya da şimdiden farklı olacaktı ve Winston'ın sıkıntılı durumunu anlamayacaklardı.

Bir süre boş boş kâğıda bakarak oturmaya devam etti. Tele-ekran bangır bangır bir askeri marşa geçmişti. Hayret vericiydi, kendini ifade etme yetisini kaybetmiş, hatta en başta ne yazmaya niyetlendiğini bile unutmuştu. Haftalardır kendini bu ana hazırlıyordu ve cesaret dışında bir şeye ihtiyacı olacağı hiç aklına gelmemişti. Yazma eyleminin kendisi kolaydı. Tek yapması gereken, yıllardır kafasının içinde konuşan, o durdurulamayan huzursuz sesi kâğıda aktarmaktı. Ama o saniye, nedense ses susmuştu. Bir yandan da sağ bileğindeki varis yumrusu dayanılmaz bir şekilde kaşınıyordu. Kaşımamak için kendini tutuyordu; çünkü eğer kaşırsa her zamanki gibi iltihaplanacaktı. Saniyeler akıyordu. Önündeki sayfanın boşluğu, bileğinin kaşınan derisi, marşın cızırtısı ve cinin sebep olduğu çakırkeyiflik dışında hiçbir şeyin farkında değildi.

Aniden, ne yaptığının yarım yamalak bilincinde, düpedüz panik bir halde yazmaya başladı. Önce büyük harfler, ardından noktalar dökülürken, küçük ve çocuksu elyazısı kâğıdı dolduruyordu:

4 Nisan 1984. Dün gece sinemaya gittim. Hep savaş filmleri. Bir tane güzel olan vardı; mültecilerle dolu bir geminin Akdeniz'de bir yerlerde bombalanmasıyla ilgili. Seyirci bir sahnede bayağı eğlendi; kocaman şişko bir adam arkasından takip eden helikopterden uzağa yüzmeye çalışırken, önce suda bir domuzbalığı gibi yuvarlanırken görüyordun onu, sonra helikopterdeki silahın namlusundan, sonra adam delik deşik oldu ve etrafındaki sular pembeye döndü, sonra da sanki vücudundaki delikler içeri su almış gibi aniden battı, batarken de seyirci kahkahalara boğuldu. sonra içi çocuk dolu bir cankurtaran botu görüldü, üzerinde helikopter dolanıyordu. önde orta yaşlı Yahudimsi bir kadın oturmuştu, kucağında da üç yaşlarında bir oğlan çocuğu vardı. oğlan kafasını içeride gizlenmek ister gibi kadının göğüslerinin arasına saklamış dehşetle bağıırıyordu, kadın kollarını çocuğa dolamış sakinleştirmeye çalışıyordu ama kendi de korkudan bembeyaz olmuştu, yine de kollarıyla oğlanı mermilerden koruyabilecekmiş gibi sarabildiğince sarıyordu. ardından helikopter yirmi kiloluk bombayı üzerlerine bıraktı, korkunç bir patlama ve bot kibrite dönüverdi. sonra acayip bir çekim vardı, oğlanın kolu havaya uçtu uçtu uçtu, herhalde burnunda kamera takılı bir helikopter çekmişti ve parti üyelerinin koltuklarından bayağı alkış geldi ama sonra aşağıdaki proletarya takımından

bir kadın sinirle tepinip tantana yapmaya başladı, bu katliamı çocukların önünde gösteremezsiniz, olmaz, bu doğru değil diye, ta ki polis onu tutup dışarı atana kadar herhalde ona bir şey yapmamışlardır, aman kimse proletaryanın ne dediğini umursamaz, tipik proleter hareketleri der geçerler, hiç...

Winston yazmayı bıraktı; biraz da eline giren kramp yüzünden. Bu zırvalıklar dizisini karalamaya onu neyin ittiğini bilmiyordu. Ama esas garip olan, yazarken bambaşka bir anının su yüzüne çıkmasıydı, hatta önceki kadar onu da yazma isteği duymuştu. Şimdi farkına varmıştı, bugün birden eve dönüp günlük tutmaya başlamak istemesinin sebebi o anıydı zaten.

Her şey o sabah bakanlıkta olmuştu, yani o kadar belli belirsiz bir şey için *oldu* denebilirse.

Saat on bire geliyordu, Winston'ın çalıştığı Kayıtlar Departmanı'nda İki Dakikalık Nefret için sandalyeleri ofis bölmelerinden çıkarıp büyük tele-ekranın bulunduğu geniş salona gruplar halinde yerleştiriyorlardı. Winston tam orta sıradaki sandalyelerden birinde yerini alacakken, göz aşinalığı olan ama daha önce hiç konuşmadığı iki kişi beklenmedik bir şekilde salona girdi. Bunlardan biri sık sık koridorlarda rastladığı bir kızdı. Kızın adını bilmiyordu, ama Kurgulama Departmanı'nda çalıştığını biliyordu. Muhtemelen -kızı

arada yağlı elleriyle bir ingilizanahtarını taşıırken gördüğüne göre, şu roman yazma makinelerinden birinde mekanik bir işle uğraşılıyor olmalıydı. Gözü kara bir kızdı, yirmi yedi yaşındaydı; gür saçları, çilli bir yüzü, çevik, atletik hareketleri vardı. Seks Karşıtı Gençlik Kolu'nun amblemi olan dar, alev kırmızısı kuşak, tam da kalçalarının kıvrımını açığa çıkaracak sıklıkta birkaç turla tulumunun beline dolanmıştı. Winston ilk gördüğü andan beri bu kızdan hoşlanmamıştı. Nedenini biliyordu. Kızın estirdiği; hokey sahası, soğuk duş, toplu açık hava yürüyüşü ve temiz fikirlik hava-sındandı. Winston hemen hiçbir kadından haz etmezdi, özellikle de genç ve güzel olanlarından. En bağınaz Parti taraftarları, slogan çığırtkanları, acemi casuslar ve kurallara karşı gelenlerin ayağını kaydırırlar hep kadınlardı, en çok da genç kadınlar. Ama özellikle bu kız, ona hepsinden daha tehlikeliymiş izlenimi veriyordu. Bir keresinde koridorda yanından geçerken, kız ona hızlıca yandan bir bakış atmış, bu bakış adeta Winston'ı delip geçmiş ve bir anlığına içini kapkara bir korku bürümüştü. Hatta o an kızın Düşünce Polisi'nin ajanlarından biri olabileceğini bile düşündü. Evet, bu pek olası değildi. Ama yine de, o kız ne zaman yakınlarda olsa, içine düşmanlık olduğu kadar korkunun da karıştığı, tuhaf bir rahatsızlık hissi kaplıyordu Winston'ı.